

Kallelse

Vård- och omsorgsnämnden kallas till sammanträde

Tid: Tisdagen den 27 september 2016 kl. 18.00, juridikutbildning kl. 16

Plats: Largen, plan I, Alceahuset, Hackstavägen 22

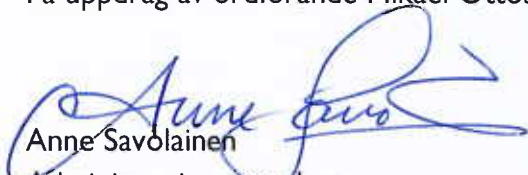
(Sammanträdesrum Largen är reserverat för Alliansen kl. 14.30–16.00.

Sammanträdesrum Losjön, plan I är reserverat för oppositionen kl. 15.00–16.00)

Övrig information:

Vänligen anmäl eventuella förhinder till Anne Savolainen, anne.savolainen@osteraker.se

På uppdrag av ordförande Mikael Ottosson (KD)

Anne Savolainen
Administrativ samordnare

Dagordning

1. Upprop, fastställande av dagordning och övriga frågor
2. Val av justerare samt tid och plats för justering

Informationsärenden

3. Besök från Kvinnojouren
4. Information från förvaltningen
 - a) Förändringsarbetet inom socialförvaltningen
 - b) Information om studiebesök den 28 oktober 2016
 - c) Lex Sarah
 - d) Nya utförare

Beslutsärenden

5. Verksamhetsberättelse, delårsbokslut augusti 2016 Vård- och omsorgsnämnden
6. Beställningar till Produktionsstyrelsen
7. Tillägg och komplettering till Vård- och omsorgsnämndens budget 2017, plan 2018-2019
8. Bårtransport

9. Individärenden

- 9.1 Ansökan om personlig assistans
- 9.2 Ansökan om bostad med särskild service för vuxna
- 9.3 Ansökan om bostad med särskild service för vuxna
- 9.4 Ansökan om stödboende
- 9.5 Ansökan om HVB-boende
- 9.6 Ansökan om placering i behandlingshem

10. Anmälan delegationsbeslut

- 10.1 Delegationslistor Procapita, augusti 2016 (finns i pärmen)
- 10.2 Ordförandebeslut, bostad med särskild service för barn, 2016-08-23
- 10.3 Ordförandebeslut, personlig assistans, 2016-09-01
- 10.4 Ordförandebeslut, verkställighet av boendestöd, 2016-09-08

11. Delgivningar

- 11.1 Dom förvaltningsrätten i mål 19338-15 (finns i pärmen)
- 11.2 Dom förvaltningsrätten i mål 441-16 (finns i pärmen)
- 11.3 Statistikrapport kommunal vård augusti (finns i pärmen)
- 11.4 PLAU § 8:12 Sammanträdestider 2017 för Kommunstyrelsens planarbetsutskott (finns i pärmen)
- 11.5 AU § 9:8 Sammanträdestider 2017 för Kommunstyrelsens arbetsutskott, Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige (finns i pärmen)

4c.

Rapportering av Lex Sarah

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-07-22

Dnr VON 2016/0042

Utredning av rapport om missförhållande enligt lex Sarah

Bakgrund

Den 31 mars 2016 inkom en rapport avseende missförhållande på socialförvaltningens biståndsenhet. Rapporten är skriven av dåvarande tf enhetschef på biståndsenheten. Enligt rapporten kan tf enhetschef inte ta ansvar för utredningar, beslut och beslutsunderlag som är utformade av personal ”utan erforderlig kompetens, erfarenhet eller mandat”.

Enligt rapportören har tolkningen av Vård- och omsorgsnämndens reglemente inneburit att biståndsenheten ålagts att utreda och fatta beslut i ärenden man saknar erfarenhet av och kompetens för. Detta, menar rapportören, riskerar att åsidosätta klienters rättssäkerhet. I rapporten står att läsa att detta har pågått ”sedan minst sommaren 2015”. Sedan dess har risken för allvarligt missförhållande ökat i omfattning.

Om utredningen

När rapporten inkom till Vård- och omsorgsnämnden hanterades den omedelbart av tf socialchef. Den bedömning som gjordes var att rapporten inte beskrev ett akut skeende, varför ingen omedelbar åtgärd krävdes. Det som rapporten belyste bedömdes istället vara frågor om ansvarsfördelning och gränsdragning mellan Vård- och omsorgsnämnden och Socialnämnden. Dessa frågor var sedan tidigare kända och behandlades i den då pågående organisationsöversynen.

Sakkunnig fick uppdrag att utreda rapporten i maj 2016. Den 26 maj intervjuas rapportören av sakkunnig.

Om bestämmelserna för lex Sarah

Bestämmelserna för lex Sarah syftar till att upptäcka systembrister inom den egna verksamheten. Bestämmelserna är tillämpliga inom hela socialtjänsten och omfattar insatser som är individuella, allmänna och strukturinriktade. Det rapporterade ska ha inträffat i den egna verksamheten, ska beröra någon som får eller kan komma ifråga för insatser och ska gälla en handling som är utförd eller underlåtit att utföras.

I Socialstyrelsens skrift *Lex Sarah- Handbok för tillämpningen av bestämmelserna om lex Sarah* beskrivs några situationer som inte faller under bestämmelserna (s.57). Detta trots att det är händelser eller beslut som påverkar personer som får eller skulle kunna komma ifråga för insatser. Ett sådant exempel är beslut om förändring i innehållet av en verksamhet. Ett sådant beslut kan uppfattas som negativt av både personal och klienter men innebär sannolikt en obetydlig, oklar eller avlägsen risk för hot och

konsekvenser för enskilda, varför det inte faller under bestämmelserna. Däremot kan följderna av ett sådant beslut innebära ett missförhållande om det uppstår hot mot eller får konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa eller är en påtaglig risk därför.

Om det rapporterade

I rapporten beskrivs hur tolkningen av Vård- och omsorgsnämndens reglemente inneburit att biståndsenheten fått ett utvidgat uppdrag inom ett område man saknar erfarenhet av. Detta kan, med utgångspunkt från resonemanget i handboken, i sig inte sägas innebära att ett missförhållande uppstått. Enligt rapportören består missförhållandet i att rätts säkerheten riskerar att åtsidosättas. Det framkommer inte i rapporten, eller i intervjun med rapportören, att detta inträffat eller varit en påtaglig risk i något enskilt fall. Då det istället handlar om obetydlig, oklar eller avlägsen risk faller det inte under bestämmelserna för lex Sarah.

Vad kan göras för att förhindra att liknande inträffar igen?

Det ansvar som åligger kommunen enligt Socialtjänstlagen delas mellan Vård- och omsorgsnämnden och Socialnämnden. Ansvarsfördelningen mellan nämnderna hanteras i den översyn av socialförvaltningen som inleddes i januari 2016. Som en konsekvens av den nya organisationen kommer nämndernas reglemente att ses över och strukturen för samarbeten mellan nämnderna inom förvaltningen att förtydligas.

Beslut

Rapporten beskriver hur biståndsenhetens uppdrag förändrats som en följd av tolkningen av Vård- och omsorgsnämndens reglemente. Det i sig innebär inte ett missförhållande enligt bestämmelserna om lex Sarah. Det framkommer inget i rapporten eller utredningen som visar på att följderna av förändringen inneburit hot eller konsekvens mot enskilds liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa, ej heller någon påtaglig risk därför.

Rapporten visar på de svårigheter som finns i gränsdragningen mellan Vård- och omsorgsnämndens respektive Socialnämndens uppdrag. Människor som söker stöd hos kommunens socialtjänst har inte sällan behov av stöd från verksamheter som lyder under båda nämnderna, varför en tydlig rollfördelning och strukturer för samarbete är av stor vikt. Dessa frågor behandlas i pågående organisationsöversyn.

Anders Lindblad
tf Socialchef

Maria Thomelius
Sakkunnig IFO

5.

Delårsrapport Vård- och omsorgsnämnden
per 2016-08-16

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-09-16
Dnr VON 2016/0074

Vård- och omsorgsnämndens delårsbokslut per 2016-08-31

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Delårsbokslut per den 31 augusti 2016 och prognos per den 31 december 2016 godkänns.
2. Delårsbokslut och prognos överlämnas till Kommunstyrelsen.

Förvaltningens slutsatser

Nämndens utfall för perioden uppgår till -372 305 tkr vilket motsvarar 99 % av periodbudgeten. Per den sista augusti finns en positiv budgetavvikelse om 3 774 tkr, vilket är 3 736 tkr bättre än nettoresultat i juni. I bokslutet bokades intäkt momscompensation och upplupna kostnader med felaktigt belopp vilket medför att det underliggande utfallet är +483 tkr vilket skall ställas i relation till junis utfall om - 38 tkr. Bokslutsprognosen för helåret är samma som i juni med +/- 0. 650 tkr har lagts till årets budget och prognos i juni och avser extra lönesatningar för andra halvåret 2016.

Redovisning av utfall januari-augusti 2016 samt prognos för 2016 redovisas i sin helhet i bilaga 1.

Bilagor

1. "Verksamhetsberättelse och delårsbokslut augusti 2016, Vård- & omsorgsnämnden", 2016-09-16.

Anders Lindblad
T.f. förvaltningschef

Christer Hansson
Controller

Expedieras
Kommunstyrelsen

Verksamhetsberättelse

Delårsbokslut augusti 2016

Vård- och omsorgsnämnden

Nämndversion

Ordförande: Mikael Ottosson

Tf förvaltningschef: Anders Lindblad

Innehållsförteckning

Viktiga händelser	3
Ekonomisk sammanfattning	4
Kommentar till utfall	4
Redogörelse för tomma platser per aug	6
Kommentarer till bokslutsprognos ändringar från juni.	6
Åtgärder och besparingar	7
Verksamhetsuppföljning	8
Måluppfyllelse	8
Ledning och myndighetsutövning	8
Kvalitetsregister	9
BPSD-registret	10
Ej verkställda beslut	10
Äldreomsorg	10
Särskilt boende, permanenta platser	11
Särskilt boende, korttidsplatser	11
Hemtjänst	11
Omsorgen om personer med funktionsnedsättning	12
Ansvar för hälso- och sjukvård i LSS-verksamheter	12
Boende enligt LSS	12
Daglig verksamhet	13
Personlig assistans enligt LSS och SFB	13
Omsorg för psykiskt funktionshindrade	13
Personligt ombud	14
Miljömål	15
Framåtblick	16
Äldre	16
Funktionshinder	16
Bilagor	17

Viktiga händelser

- På begäran från produktionsförvaltningen flyttades Kortidsverksamheten från Alceahuset till Muskötvägen den 1 juli 2016 och utförare i avvaktan på ny upphandling är Förenade Care.
- Produktionsstyrelsen beslutade i juli att upphöra med hemtjänstverksamhet i produktionsförvaltningens regi på grund av stora underskott. Vård- och omsorgsnämnden begär att verksamheten på Ljusterö samt nattpatrull och den administrativa och tekniska larmhanteringen blir kvar i produktionsförvaltningen. Hemtjänstverksamheten dag och kvällstid på fastlandet avvecklas i enlighet med LOV-avtalens regelverk.
- Arbetet med upphandling av Enebackens särskilda boende har startats om efter ett överklagande och pågår under hösten 2016.
- Ansvaret för åtgärdande av trygghetslarm under dag- och kvällstid, alla dagar, överförs successivt under året till respektive utförare.
- Stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen är fördelade för 2016 och innefattar även hemtjänsten.
- Verksamheten vid Träffpunkten Fyren, en mötesplats för äldre och yngre pensionärer utökas både lokal- och personalmässigt under 2016.
- 1 mkr har fördelats för aktiviteter och stimulans i vardagen för boende på de särskilda boendena. Profilen 2016 är digitalisering.
- Seniorbladet med månadens aktiviteter på träffpunkter och information om stödformer har lanserats som en samproduktion mellan socialförvaltningen och produktionsförvaltningen.
- Lättläst på webben är ett projekt som pågår för att öka läsbarheten för information på webben.
- På Norrgårdshöjden har det första spadtaget tagits för nytt särskilt boende för äldre.
- I Skånsta pågår byggnation av nytt särskilt boende för äldre.
- På Hantverkarsvägen har ett gruppboende för personer med funktionsnedsättning startats.
- En ny utförare inom hemtjänst har godkänts och en har avslutats på egen begäran.
- Möjligheten för personer med funktionsnedsättning som fyllt 67 år att få daglig verksamhet enligt LSS har återinförts.
- Beslut är fattat om att tillsätta en ansvarig för kvalitetsutveckling inom rehabilitering.
- Förslag på hur friskvård för äldre, 75+, kan organiseras och genomföras ska tas fram.

Ekonomisk sammanfattning

Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN -AUG			
	Budget 2016	Prognos 2016	Budget- avvikelse	Utfall 2015	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Verksamhetens intäkter								
Avgifter	23 011	23 011	0	21 957	15 341	15 434	94	101%
Övriga intäkter	45 989	45 039	-950	48 278	30 659	31 296	636	102%
Summa intäkter	69 000	68 050	-950	70 235	46 000	46 730	730	102%
Verksamhetens kostnader								
Personalkostnader	-28 348	-28 148	200	-26 878	-18 744	-16 968	1 776	91%
Lokal kostnader	-40 795	-40 795	0	-39 743	-27 197	-27 610	-414	102%
Kapitalkostnader	-852	-852	0	-876	-568	-568	0	100%
Köp av verksamhet	-531 991	-531 341	650	-519 845	-354 661	-350 753	3 908	99%
Övriga kostnader	-31 364	-31 264	100	-32 162	-20 909	-23 136	-2 226	111%
Summa kostnader	-633 350	-632 400	950	-619 504	-422 079	-419 035	3 044	99%
Verksamhetens nettokostnad	-564 350	-564 350	0	-549 269	-376 079	-372 305	3 774	99%

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN -AUG			
	Budget 2016	Prognos 2016	Budget- avvikelse	Utfall 2015	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Nämnd och ledningsstab	-33 814	-33 814	0	-32 916	-22 388	-22 443	-55	100%
Särskilt boende	-152 896	-147 156	5 740	-134 125	-101 931	-95 939	5 992	94%
Korttidsplatser äldreomsorg	-28 768	-27 803	965	-36 960	-19 179	-18 392	787	96%
Hemtjänst	-93 378	-99 883	-6 505	-98 046	-62 252	-66 642	-4 390	107%
Övrig äldreomsorg	-14 071	-12 721	1 350	-11 465	-9 381	-7 505	1 876	80%
Korttids LSS	-17 746	-18 646	-900	-20 592	-11 831	-12 591	-760	106%
LSS-boende	-111 343	-111 343	0	-101 881	-74 228	-73 599	629	99%
Daglig verksamhet LSS	-30 170	-30 170	0	-29 607	-20 113	-19 711	402	98%
Övrig LSS-verksamhet	-6 729	-6 229	500	-7 013	-4 486	-4 249	237	95%
Vård psyk funktionshindrade	-17 640	-18 640	-1 000	-18 360	-11 760	-12 538	-778	107%
Övrig omsorg psyk funk hindr	-21 838	-21 488	350	-21 308	-14 559	-14 062	497	97%
Personlig assistans LSS	-12 717	-13 217	-500	-11 927	-8 478	-8 885	-407	105%
Personlig assistans SFB	-21 676	-21 676	0	-23 491	-14 451	-14 481	-30	100%
Personligt Ombud	-1 564	-1 564	0	-1 578	-1 043	-1 268	-225	122%
Verksamhetens nettokostnad	-564 350	-564 350	0	-549 269	-376 079	-372 305	3 774	99%

Nämndens utfall för perioden uppgår till -372 305 tkr vilket motsvarar 99 % av periodbudgeten. Per den sista augusti finns en positiv budgetavvikelse om 3 774 tkr, vilket är 3 736 tkr bättre än nettoresultat i juni. I bokslutet bokades intäkt moms-kompensation och upplupna kostnader med felaktigt belopp vilket medför att det underliggande utfallet är +483 tkr vilket skall ställas i relation till junis utfall om - 38 tkr. Bokslutsprognosen för helåret är samma som i juni med +/- 0 kronor. 650 tkr har lagts till årets budget och prognos i juni och avser extra lönesatsningar för andra halvåret 2016.

Kommentar till utfall

Nämndens resultat per den sista augusti innebär en positiv budgetavvikelse på 3,8 mkr men det underliggande resultatet är ca 0,5 mkr bättre än budget.

Nämnd och ledningsstab har i stort sett balans och har lite extra kostnader Intraphone.

Särskilt boende äldreomsorg har ett positivt utfall på ca 6 mkr tkr men korrigerat för felaktiga bokning är det underliggande utfallet 3,5 mkr. En av anledningarna är att beläggningsgraden varit hög i de boenden där nämnden betalar för tomma platser och tomgångsersättningen är därmed lägre. Detta innebär att köp av externa särskilda boendeplatser (Muskötvägen inkluderad) betydligt lägre än budgeterat vilket delvis kan förklaras av att brukarna själva istället valt att flytta till Enebacken, Vårdbo eller Solskiftet. Vidare har inte personer med många hemtjänsttimmar valt att flytta till boende i den utsträckning som önskats då de har önskat bo kvar hemma.

Även korttidsplatser äldreomsorg har ett positivt utfall om 0,8 mkr, men anledning av mindre behov av dessa insatser än beräknat.

Inom hemtjänst har den negativa budgetavvikelsen stannat av under sommaren och är 4,4 mkr tom augusti. Från 1 juli slutades att ersätta bomtid hos kund som en del i besparingsåtgärder som förslogs i mars 2016. Noterbart är att de privata utförarna ligger under egen regi både i juli och augusti vad gäller utförda timmar jämfört med beställda timmar och att andelen totalt minskat under sommaren. Egen regi har även de minskat från de höga 88,35 som de hade till strax under 85 % utförda timmar av beställda.

Utförd tid i timmar 2016 hemtjänst	Jan	Febr	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Åck 2016	2015	2014
TOTALT EGENREGI UTFÖRDA	8 345	7 940	8 417	7 797	8 371	8 397	7 874	7 829	64 970	108 130	122 949
TOTALT EGENREGI BESTÄLLDA	10 372	9 531	9 737	9 121	9 462	9 512	9 349	9 256	76 340	143 268	172 522
% UTFÖRDA / VERKSTÄLLDA	80,5%	83,3%	86,4%	85,5%	88,5%	88,3%	84,2%	84,6%	85,1%	75,5%	71,3%
TOTALT EXTERNA UTFÖRDA	13 492	12 926	14 252	13 918	14 030	13 110	12 795	13 880	108 403	142 079	118 857
TOTALT EXTERNA BESTÄLLDA	16 339	15 367	16 515	15 960	16 615	15 812	16 779	16 794	130 181	170 736	144 892
% UTFÖRDA / VERKSTÄLLDA	82,6%	84,1%	86,3%	87,2%	84,4%	82,9%	76,3%	82,0%	83,5%	83,2%	82,0%
TOTALT HELA KOMMUNEN UTFÖRDA	21 837	20 866	22 669	21 715	22 401	21 507	20 669	21 709	173 373	250 209	241 806
TOTALT HELA KOMMUNEN BESTÄLLDA	26 711	24 898	26 252	25 081	26 077	25 324	26 128	26 050	206 521	314 004	317 414
% UTFÖRDA / VERKSTÄLLDA	81,8%	83,8%	86,4%	86,6%	85,9%	84,9%	79,1%	83,3%	83,9%	79,7%	76,2%

Utförda tid fördelning	Jan	Febr	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Åck 2016	2015	2014
ANDEL EGEN REGI	38,2%	38,1%	37,1%	35,9%	37,4%	39,0%	38,1%	36,1%	37,5%	43,2%	50,8%
ANDEL EXTERNA	61,8%	61,9%	62,9%	64,1%	62,6%	61,0%	61,9%	63,9%	62,5%	56,8%	49,2%

Övrig äldreomsorgs positiva avvikelse om 1,9 mkr består av att friskvård till äldre på 0,5 mkr som ej utbetalts och att daglig verksamhet för personer över 67 år som beräknas starta senare än budgeterat.

Inom korttids LSS finns ett underskott för korttidsvistelse barn med 0,8 mkr, anledningen är fler beviljade dagar till barn är budgeterat. Men inom LSS-boende finns ett positivt överskott om ca 0,7 mkr med anledning av något mindre andel köpta platser där vi minskade antalet platser hos Smedby inom egen regi från 9 till 6.

För vård psykiskt funktionshindrade finns ett underskott då behovet varit större än budgeterat och utfall visar ett underskott på ca 0,8 mkr till och med augusti.

Övrig omsorg inom psykiska funktionshindrade visar ett överskott på ca 0,5 mkr och beror bland annat på utbetalning till kanalen ej ännu gjorts.

Slutligen visar personligt ombud ett visst underskott om 0,2 mkr men som beräknas hämtas igen under senare delen av året.

I tabellen nedan redovisas statistik för kommunalt bostadstillägg som infördes från 1 juli 2015. Ny period börjar från 1 april varje år, därav minskningarna av beviljade och avslag i april 2016.

Kommunalt bostadstillägg	jan-16	feb-16	mar-16	apr-16	maj-16	jun-16	jul-16	aug-16
Antal beviljade, totalt	52	53	55	45	51	57	57	56
Antal avslag, totalt	6	6	6	1	1	1	4	4
Belopp per månad	56 729 kr	58 063 kr	60 499 kr	49 217 kr	55 449 kr	63 266 kr	63 266 kr	62 230 kr

Redogörelse för tomma platser per aug

Under augusti månad betalade Vård- och omsorgsnämnden totalt för 355 tomdygn i särskilt boende vilket motsvarar 11,8 platser till en sammanlagd kostnad av 321 tkr. Trenden har sett bra ut under året men nu har tomplatserna gått upp, tex i juni hade vi 287 tomdygn. I tabellen nedan redovisas antal dygn och beläggningsgrad per boende:

Enhet	Dygn	Beläggningsgrad
Solskiftet	68	-94%
Vårdbo	60	-92%
Enebacken	227	-93%
Totalt	355	-93%

Inom LSS-boende utgår ingen speciell tomgångsersättning utan full ersättning utgår för alla platser som beslutats vara respektive enhets fasta kapacitet. Under sommaren har tomplatserna ökat från 1 till 2 stycken. Smedby stängde 3 platser från och med 1 maj 2016. Kostnaden för platserna uppgår till 130 tkr. I tabellen nedan visas vilka enheter som hade tomma platser och hur många:

Enhet	Tomma platser
Oppsättra GB	2
Totalt	2

Helårseffekten av ovanstående ersättningar för tomma platser skulle uppgå till cirka 5,9 mkr om volymerna var enligt ovan. I juni var motsvarande siffra 4,6 mkr.

Kommentarer till bokslutsprognos ändringar från juni.

Bokslutsprognosen för helåret på totalnivå är samma som i juni och visar på en bokslutsprognos på +/- 0 kronor.

Prognosen för korttidsplatser förbättras med 200 tkr på grund av mindre behov av externa platser än i juni och totalt är prognosen nu + 915 tkr. Även för dagverksamheten förbättrar vi prognosen med 200 tkr med anledning av att dagverksamhet för äldre beräknas starta senare än beräknat.

Trygghetsboende och träffpunkter förbättrar sin prognos med 400 jämför med i juni. Behovet för korttidsvistelse för barn har ökat varför vi försämrar prognosen med 500 tkr jämfört med juni och totala underskottet prognostiseras bli 1 000 tkr. Prognosen för kontakt och stödfamiljer ökar med 200 tkr jämfört med juni då vi hade något mindre volym än beräknat. Men för Boende psykiskt funktionshindrade sänker vi prognosen med ytterligare 250 tkr och det totala prognostiserade underskottet beräknas nu bli 1 000 tkr.

Dock ser vi att kostnaden för dagverksamhet psykiskt funktionshindrade kostat mindre än beräknat varför vi förbättrar prognosen med 250 tkr jämför med juni och ett totalt prognostiserat överskott på 350 tkr.

Slutligen försämrar vi prognosen för personlig assistans LSS med 500 tkr, då försäkringskassan är tuffare i sin bedömning och därmed får kommunen ett större ansvar för personer med stöd av personlig assistans.

På totalnivå är det fortfarande stora överskott inom prognosen för äldreboende där beläggningsgraden varit hög i de boenden där nämnden betalar för tomma platser och tomgångsersättningen är därmed lägre samtidigt som överflytt av kunder från hemtjänst till äldreboende ej skett i den utstäckning som var tänkt och totalt ligger prognosen på +5 740 tkr. Samtidigt har vi ett stort prognostiserat underskott inom hemtjänsten på -6 505 där utförarna ökat sin utförande grad av beställda timmar från 79,7% 2015 till 83,9 % tom augusti 2016.

Åtgärder och besparingar

I mars 2016 beslutade Vård och omsorgsnämnden om en åtgärdsplan med anledning av det underskott på cirka – 10 miljoner kronor som nämnden redovisade 2015. Det beräknades att kvarstående effektiviseringsbehov 2016 uppgår till cirka – 7 miljoner kronor. Nämnden beslutade om följande åtgärder (med undantag för införande av avgift för trygghetslarmen) och med kalkylerade effekter under 2016 och 2017.

Åtgärdsplan						
Biståndsenheten	2016			2017		
	Påverkan (tkr)			Påverkan (tkr)		
	Intäkt +	Kostnad -	Netto	Intäkt +	Kostnad -	Netto
Ta bort ersättning för bomtid i hemtjänst (exkl. sjukhusvistelse 24 h)	59	-1 659	-1 600	118	-3 318	-3 200
Ta bort ersättning för delegerade hälso- & sjukvårdsuppg. i hemtjänst	14	-914	-900	68	-1 828	-1 760
Fortsättning implementering IBS - beräkning beviljad tid hemtjänst	93	-2 643	-2 550	88	-2 619	-2 531
Översyn riktlinjer hemtjänst		0	0		0	0
Införa avgift trygghetslarm	-66		-66	-375		-375
Erbjuda österåkersbor i extert särskilt boende återflytt till Österåker		-139	-139		-139	-139
Förkorta vårdtiden på korttidsboende		-585	-585		-776	-776
Implementering vårdplaneringar via videolänk		-10	-10		-20	-20
Skjuta upp implementering nyckelfri hemtjänst till 2017		-1000	-1 000		0	0
Summa	100	-6 950	-6 850	-100	-8 700	-8 800

Besparingseffekten för delegerade arbetsuppgifter blir något mindre då ikraftträdande skjuts upp till den 1 oktober. Dock kommer landstinget att ersätta för mer än hälften av utebliven besparingseffekt under tredje kvartalet 2016.

Verksamhetsuppföljning

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens ansvar när det gäller att tillgodose behoven av vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), med undantag för själva driften av de kommunala resultatenheter.

Vård- och omsorgsnämnden är så kallad kundvalsmyndighet med ansvar för myndighetsutövning, beställning och finansiering av verksamheten, uppföljning av kvaliteten i verksamheten och av de utförda insatserna. Verksamheten är uppdelad i tre huvud-områden: ledning och myndighetsutövning, äldreomsorg samt omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Måluppfyllelse

Måluppfyllelsen utifrån förvaltningens åtaganden redovisas i bilaga 1 och visar att arbete för att uppnå målen pågår. Ytterligare redovisning sker i årsbokslutet.

Ledning och myndighetsutövning

Ledningsfunktionen omfattar förvaltningsledning och administration. Myndighetsutövningen handläggs av biståndsenheten.

Implementering pågår av ny metod för handläggning och dokumentation av ansökningar enligt socialtjänstlagen. En modell som tagits fram av Socialstyrelsen, ÄBIC, Äldres Behov I Centrum. Implementeringen pågår i flera steg under 2015/2016.

En ny modell för beräkning av tid för beviljade hemtjänstinsatser IBS, Individuell Behovsanpassad Segmentering, har införts för hemtjänsten succesivt under 2015/2016.

Personalomsättningen har varit fortsatt hög under året. En särskild lönesatsning har genomförts inom socialförvaltningen från 1 juli. Handläggare med adekvat utbildning har kunnat rekryteras.

Anmälan, klagomål och synpunkter

Under perioden 1 januari – 30 juni 2016 har det inkommit information om en lex Sarah-rapport inom området funktionsnedsättning. Den avsåg händelser på ett stöd- och serviceboende där en boende stör en annan boende. Utredning pågår hos utföraren.

Till förvaltningen har det inkommit synpunkter inom området funktionsnedsättning som rör storleken på habiliteringsersättningen, ersättningen för personlig assistans, samt avsaknad av valmöjlighet inom boendestöd. I samtliga ärenden har dialog förts med den klagande, i fallet med boendestöd finns nu ett uppdrag från Vård- och omsorgsnämnden om att införa ett valfrihetssystem. Ett enskilt klagomål har inkommit från en boende vid ett stöd- och serviceboende, dialog förs med verksamheten. Ett annat enskilt klagomål gällde en enskild utförare, detta har hanterats av ansvarig handläggare.

Sju synpunkter har inkommit till en utförare med två entreprenadavtal med kommunen inom LSS-bostad. Synpunkterna rör huvudsakligen informationsöverföring och enhetens arbetssätt. Åtgärderna har bland annat varit tydligare planering i genomförandeplanen, information till grannar om verksamhetens art, samt kontakt med uppsökande munhälsovård. I samtliga fall har verksamheten fört dialog med den enskilde och i förekommande fall företrädare och LSS-handläggare. Inga synpunkter har inkommit till Produktionsstyrelsen avseende verksamheter inom funktionsnedsättning. Inga synpunkter har heller registrerats vid socialpsykiatriverksamheten med entreprenadavtal.

Under perioden 1 januari – 30 juni inkom 63 st klagomål/synpunkter i äldreomsorgen. De områden som klagomål/synpunkter avser är inom följande: tillgänglighet, information, bemötande, arbetssätt, lokaler och annat. Tillgänglighet innehåller bl a att personal är svår att nå. Bemötande innehåller brister hos personal i att kunna uttrycka sig i det svenska språket, önskemål om viss personal som ska utföra beviljad insats/insatser, personkemin stämmer inte överens mellan personal och brukare, brister i att berätta för kund när det sker förändringar t ex dröjsmål. Inom enhetens arbetssätt handlar det bl a om brister i kontinuiteten hos brukare, ej utförda insatser, beviljad insats till brukare ges vid fel tillfälle, brister i rutiner och hur insatser har utförts hos kund. Området ”annat” innehåller t ex: bilkörning där personal kör för fort, beröm från anhöriga på mat, utomhusmiljö och aktiviteter, önskemål om insatser, ej biståndsbedömda, så som snöskottning, sandning.

5 klagomål/synpunkter avsåg handläggning av ärenden inom biståndsenheten, 30 st av klagomål/synpunkter avsåg utförare av särskilt boende. 33 st av klagomål/synpunkter avsåg utförare av hemtjänst.

Klagomålen/synpunkterna inom biståndsenheten avsåg tillgänglighet, bemötande och arbetssätt. Inom särskilt boende avsåg klagomål/synpunkter i huvudsak tillgänglighet arbetssätt och information. Från utförarna av hemtjänst var följande områden i huvudsak representerade: arbetssätt, information och tillgänglighet.

I samtliga klagomål/synpunkter har utredning gjorts av det inträffade, de är dokumenterade samt att resultatet av klagomålet/synpunkten är återkopplat till anmälaren.

Utredning som gjordes av en utförare av särskilt boende resulterade i en anmälan om lex Sarah till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Anmälan avsåg brister i rutiner då en boende försvann från boendet och återfanns ute i kylan (-16 grader).

Kvalitetsregister

Vård- och omsorgsnämnden har fattat beslut om att alla särskilda boenden ska arbeta med kvalitetsregister för att förbättra vården. De register som används är Svenska Palliativregistret, Senior alert och BPS(D)-registret.

Till Svenska Palliativregistret rapporteras dödsfall samt förhållanden som rådde under vården vid livets slut avseende t.ex. symtomlindring, munhälsa, information, närståendestöd etc.

Senior alert är ett nationellt kvalitetsregister för vård och omsorg med syfte att förbättra det förebyggande arbetet, registrera riskbedömningar och åtgärder som vidtas för att därmed

förbättra vård och omhändertagandet och öka säkerheten för patienter och personer i landstingens/regionernas hälso- och sjukvård samt kommunernas sociala omsorger. Det som registreras är risk för fall, risk för trycksår, onormal/oönskad viktning, ohälsa i munnen samt blåsdysfunktion/inkontinens.

BPSD-registret

Beteendemässiga och Psykiska Symtom (vid Demens), BPS(D).

BPS(D) drabbar någon gång nästan alla som lever med en kognitiv sjukdom som t.ex. demens, psykisk ohälsa, intellektuell funktionsnedsättning. Dessa symtom kan exempelvis vara aggressivitet, oro, apati, hallucinationer eller sömnstörningar och de orsakar ett stort lidande framförallt för personen med demenssjukdomen, men även för närstående och vårdpersonal. BPSD-registret startade i november 2010 med syfte att genom tvärprofessionella vårdåtgärder minska förekomsten och allvarlighetsgraden av BPSD och det lidande som detta innebär och att genom detta, öka livskvaliteten för personen med kognitiv sjukdom.

Ej verkställda beslut

När det gäller beslut som inte verkställts inom tre månader har fem beslut enligt socialtjänstlagen rapporterats till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) under första halvåret 2016. Besluten gällde kontaktperson, trygghetslarm och dagbehandling i anslutning till skola. Beträffande beslut enligt LSS har trettioåtta beslut rapporterats som icke verkställda, kontaktperson, korttidsvistelse, avlösarservice, daglig verksamhet, bostad med särskild service för barn och ungdomar och i tjugoen fall bostad med särskild service för vuxna. Flera beslut som rapporterats där har personen fått erbjudande om verkställighet men tackat nej och valt att vänta på t.ex ett annat boende.

Äldreomsorg

Verksamheten omfattar service, stöd och omvårdnad i det egna hemmet för personer oavsett ålder (hemtjänst) samt särskilt boende, korttidsboende och dagverksamhet där även hälso- och sjukvårdsinsatser ingår.

Nyckeltal äldreomsorg	Budget 2016	Prognos 2016	Utfall 2015
Särskilt boende, årsplatser	246	237	221
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 753	1 772	1 662
Korttidsplatser, antal dygn	13 322	12 714	16 948
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 100	2 100	2 274
Utskrivningsklara, antal dygn	50	38	51
Utskrivningsklara, snittkostnad/dygn	4 229	4 229	4 013
Hemtjänst, utförda timmar dag och kväll	245 506	257 243	250 209
- varav extern regi	62%	63%	57%
Hemtjänst, antal kunder	550	554	544
Hemtjänst, pris/utförd timme	394	408	387

Särskilt boende, permanenta platser

I prognosen är antal platser lägre än budget. Beläggningen har varit hög och därmed betalas tomgångsersättning för färre platser än beräknat. Köp av externa platser är lägre än budgeterat. Den sista augusti väntade sex personer på särskilt boende, samtliga var under inflyttningsplanering till tillgängliga lägenheter i särskilt boende alt. hade tackat nej till erbjudande. Tillgång och behov var i balans. Köp av platser i särskilda boenden utanför kommunen har minskat i och med att alla kan erbjudas ett särskilt boende i Österåkers kommun.

Efter ansökan har Vård- och omsorgsnämnden beviljat medel för att erbjuda ytterligare aktiviteter och stimulans i vardagen för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo, Muskötvägen och Österåkers korttidsenhet. Särskild fokus har varit digitalisering, det vill säga att använda olika digitala verktyg i satsningen på aktiviteter.

Det har bl.a. handlat om att lära sig använda så kallade tabletter som t ex Ipad för att läsa tidningar, söka underhållning på nätet, kommunicera med anhöriga via Skype samt att erbjuda filmvisning.

Särskilt boende, korttidsplatser

Antalet korttidsplatser är lägre än budgeterat. Abonnerade platser har minskats med en plats från 1 april liksom att köp av externa korttidsplatser också minskar.

Behovet av korttidsplatser kan uppstå när läkare bedömer att en patient är utskrivningsklar från sjukhus, men hemgång inte är möjlig. Detta relateras till att vårdtiderna inom landstingets verksamheter är korta samt att få patienter tas över från akutklinik till geriatrisk klinik för rehabilitering. Ansvar för omsorgen överförs då till kommunen. Sommaren 2016 har vårdplatser varit stängda inom landstingets verksamheter liksom tidigare år.

Antalet dygn i korttidsboende prognostiseras till 4200 färre dygn än 2015 vilket även är lägre än budgeterade dygn.

Hemtjänst

Antalet prognostiserade timmar är högre än budget med anledning av att utförarna i större utsträckning utför de beställda timmarna än tidigare år (tabell hemtjänst).

Enskilda utförare och kommunens egen regi utför hemtjänst enligt valfrihetssystem. Sex enskilda utförare finns för närvarande. De enskilda utförarna hade 59 % av kunderna i augusti, en ökning med 9 % jämfört med augusti 2015, medan egenregin hade 41 % av kunderna. Av det totala antalet utförda hemtjänsttimmar i augusti 2016 utfördes 64 % av de enskilda utförarna och 36 % av egen regin.

Totalt fanns i genomsnitt 552 kunder med beslut om hemtjänst till och med augusti, en ökning med åtta kunder jämfört med 2015.

I augusti 2015 hade 764 personer trygghetslarm. Augusti 2016 hade 813 personer trygghetslarm, en ökning med 49 personer under ett år.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Omsorgen enligt Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) omfattar bostad med särskild service för barn och ungdomar samt bostad med särskild service och daglig verksamhet för vuxna. Övriga insatser som finns i LSS är personlig assistans, ledsagarservice, kontaktperson, avlösarservice, korttidsvistelse och korttidstillsyn. Verksamheten omfattar dessutom omsorgen om personer med psykiskt funktionshinder enligt socialtjänstlagen och personligt ombudsverksamhet (PO).

Nyckeltal funktionshinder	Budget 2016	Prognos 2016	Utfall 2015
Boende, antal vuxna egen regi	103	101	105
Boende, antal vuxna extern regi	37	40	29
Boende, antal barn	10	10	11
Daglig verksamhet enl. LSS, antal personer	171	171	169
Korttidsvistelse, antal dygn	3 844	4 194	5 125
Korttidstillsyn, antal barn	33	33	31
Hem för vård och boende (HVB), antal dygn	8 494	9 048	9 320
Hem för vård och boende (HVB), snittkostnad/dygn	2 262	2 209	2 220
Boendestöd, antal personer	131	131	128
Boendestöd, antal timmar	15 378	15 378	15 155
Sysselsättning enl. SoL, antal pass Kanalhuset	6 091	5 591	6 091
Personlig assistans LSS, antal personer	18	20	21
Personlig assistans SFB, antal personer	69	67	72

Ansvar för hälso- och sjukvård i LSS-verksamheter

Från och med 2015-10-01 övergick ansvaret för hälso- och sjukvårdsinsatser upp till och med nivå för legitimerad sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut i daglig verksamhet och bostad med särskild service enligt LSS från landstinget till kommunen.

Förändringen innebär att kommunen har skapat ett nytt system för att kunna tillhandahålla den delen av hälso- och sjukvården. Samtliga utförare har fått uppdrag att tillhandahålla hälso- och sjukvårdsinsatser enligt HSL § 18. Med hälso- och sjukvård avses åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. Till hälso- och sjukvården hör även sjuktransporter samt att ta hand om avlidna. Utvärdering av ansvaret för och finansieringen av uppdraget pågår.

Boende enligt LSS

Beslut om boende för barn och unga har ofta sin orsak i att skolgången planerats på annan ort för att tillgodose barnets behov. Om barnet har en funktionsnedsättning och tillhör personkretsen inom LSS följer ett beslut om boende enligt LSS. Situationen i familjer med ungdomar med funktionsnedsättning och som närmar sig vuxen ålder kan i vissa fall vara sådan att ett barn- och ungdomsboende enligt LSS blir en nödvändig lösning för familjen och för den unges utveckling. Antalet barn i barn- och ungdomsboende har minskat under året med en person, pga flytt till LSS-boende för vuxna.

Ut- och inflyttning har skett i tre lägenheter i stöd- och serviceboende under 2016.

Två platser har stängts permanent på Oppsätra gruppboende under 2015. Ekonomisk effekt för Vård- och omsorgsnämnden från 1 januari 2016. Inflyttning till externa LSS-boende för vuxna har ökat med nio personer under 2016, varav sex personer flyttat in på Hantverkarens gruppboende som drivs på entreprenad åt Österåkers kommun.

Tre platser har stängts permanent på Smedby gruppboende från 1 maj. Därmed kan verksamheten drivas som en sammanhållen gruppboende med sex lägenheter.

Upprustning av lägenheter har gjorts i anslutning till att lägenheter har varit lediga för att förbättra boendemiljön.

Daglig verksamhet

Antalet personer med beslut om daglig verksamhet har ökat med två personer under 2016. Vård- och omsorgsnämnden har beslutat att personer över 67 år med beslut om daglig verksamhet ska erbjudas fortsatt deltagande om behov finns och återinförs från 1 oktober 2016 vilket kommer att öka den totala volymen utöver budget. Utbudet inom daglig verksamhet behöver fortsätta att utvecklas för att bättre kunna tillgodose behoven hos personer med olika funktionsnedsättningar. En arbetsmarknad där tillgången på arbeten är begränsad gör att behovet av daglig verksamhet ökar bland unga med funktionsnedsättning.

Personlig assistans enligt LSS och SFB

Försäkringskassan beslutar om personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken (SFB) och kommunen får då en kostnad för de första tjugo timmarna per vecka, en årskostnad på 300 000 kr per beslut. Det är en kostnad som kommunen inte kan påverka. Personer med beslut om personlig assistans enligt SFB har minskat med fem personer under året pga en mer restriktiv bedömning av Försäkringskassan.

Antalet personer med beslut om personlig assistans enligt LSS är till antalet oförändrat jämfört med 2015.

Omsorg för psykiskt funktionshindrade

Verksamheten omfattar boende, boendestöd, sysselsättning, kontaktperson och träfflokal.

Behovet av boendestöd för personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning är stort, men antalet kunder är oförändrat jämfört med 2015. Stödet är i vissa fall ett alternativ till särskild bostad för vuxna enligt LSS i de fall behoven bedöms kunna tillgodoses i en egen lägenhet. Verksamheten drivs i egenregi av en personalgrupp med särskild kompetens kring målgruppen.

Antalet personer med beslut om HVB-hem är något lägre än 2015 men behovet överstiger budget med i genomsnitt 1,5 dygnsplatser under året.

Personligt ombud

Verksamhetens målgrupp är vuxna personer i Österåkers kommun som på grund av psykisk ohälsa har eller riskerar att få långvariga och allvarliga psykiska funktionsnedsättningar.

Under våren har 117 personer fått stöd av Personligt ombud. 50 nya personer sökte hjälp varav 24 blev nya klienter. De andra blev hänvisade till rätt instans. 17 klienter avslutades under våren.

Längden på stödet varierar mycket beroende på hur uppdraget ser ut, dock handlar det oftast om långvariga kontakter. Tidigare klienter som behöver tillfälligt stöd kan få det via telefon eller besök. Om behovet är omfattande kan klienten få ett personligt ombud igen.

Verksamheten flyttade till Alceahuset 2013. Detta har varit mycket lyckat: tillfälligt stöd har utökats samt klientantal. Närheten till annat kommunalt stöd och vårdgivare har effektiviserat och underlättat stödet. Även rådgivning och konsultationer till andra intressenter har ökat.

Miljömål

Rent allmänt kan konstateras att Vård- och omsorgsnämndens verksamhet har en liten miljöpåverkan. Det som är påverkningbart i någon större omfattning är transporter och pappersförbrukning samt kravställande i samband med upphandlingar.

Vård- och omsorgsnämnden har för avsikt att ta fram en IT-policy och genom IT-lösningar ge möjlighet att genomföra resfria möten mellan medarbetare, klienter och/eller förtroendevalda t.ex. videokonferenser vid uppföljningar och andra sammanträden. I samband med framtagandet av IT-policyn ska även en kostnadskalkyl upprättas och det kan komma att krävas en särskild satsning för att uppdatera och investera både i hård- och i mjukvara.

Idag sker all utskick av sammanträdeshandlingar i pappersform, genom att arbeta i digitala plattformar minskar man pappersanvändningen samt transporter. Vård- och omsorgsnämnden ska eftersträva samverkan med den centrala organisationen i kommunen för att ta fram välfungerade IT-lösningar för nämndshantering.

Vård- och omsorgsnämnden ska ta fram interna reserekommendationer för medarbetare och förtroendevalda.

Vård- och omsorgsnämndens medarbetare ska i möjligaste mån erbjudas att delta i webbaserade nätverksutbildningar i samband med kompetensutveckling.

Vård- och omsorgsnämnden kan under året genomföra enklare interna aktiviteter för sina anställda för att uppmuntra till miljömedvetet arbetssätt.

Vid upphandlingar ska nämnden relatera till de kommande centrala miljömålen samt kommungemensamma kostpolicyn. I avvaktan på dessa ska nämnden i möjligaste mån ställa krav på hanteringen av läkemedel/kemikalier, hanteringen av matavfall/matsvinn och källsortering i sina upphandlingar. Vid upphandlingar kan t.ex. användning av elbilar, elcyklar, cyklar premieras liksom användning av ekologiska råvaror.

Framåtblick

Äldre

Att vi blir allt äldre är förvisso en gammal sanning och förändringarna i befolkningssammansättningen är den viktigaste omvärldsfaktorn som påverkar behov och kostnader inom Vård- och omsorgsnämndens verksamhet.

I Österåkers kommun är andelen 80 år och äldre i kommunen 3,7 % att jämföra med riksgenomsnittets 5,1 %. De närmaste åren sker en kraftig ökning såväl i absoluta tal och kommunen kommer successivt att närma sig riksgenomsnittet. Enligt den bostadsförsörjningsplan som tagits fram i översiktsplanerarbetet så kommer antalet 80 år och äldre att öka med drygt 25 % (!) fram till 2020. I nuläget finns det cirka 1548 personer som är 80 år och äldre vilket kommer att öka till cirka 1965 personer 2020 d.v.s. drygt 400 personer.

Som jämförelse kan nämnas att hela befolkningen motsvarande period beräknas öka med cirka 8 % medan gruppen 65 – 79 år enbart ökar med 4 %. Ur resurssynpunkt är det i åldersgruppen 65-79 år bara knappt 1 % som bor i särskilt boende och cirka 3 % har hemtjänst.

Av de som är 80 år och äldre bor cirka var tionde i särskilt boende och mer än var femte har hemtjänst). Kommunens genomsnittliga kostnadsnivå för de som är 80 år och äldre är cirka 240 tkr per år och kostnaderna för äldreomsorgen i Österåker ligger i paritet med riksgenomsnittet. Nettokostnadsavvikelsen år 2015 var 0,3 vilket innebär en försumbar avvikelse från riksgenomsnittet.

När det gäller särskilt boende för äldre så råder genom det tillskott som skett senaste året just nu balans mellan utbud och efterfrågan. Behoven i enlighet med ovanstående beräkningar kommer den närmaste femårsperioden ligga på cirka 50 platser vilket gott och väl kommer att kunna tillgodoses genom de två planerade äldreboenden som nu är på gång med sammanlagt knappt 100 platser. Det finns osäkerhetsfaktorer i LOV-platser: de är inte garanterade till just Österåkers kommun men det kan också tillkomma fler utförare. I ett tioårsperspektiv kommer inte platserna att räcka och vi vet att det tar lång tid innan ett äldreboende finns på plats.

Funktionshinder

Funktionshinder är betydligt svårare att kvantifiera. Ålder är en objektiv och absolut gräns till skillnad från begreppet funktionshinder. Det beräknas att 1,3 – 1,8 miljoner svenskar har någon form av funktionshinder.

Kommunernas direkta kostnader för funktionshindrade är utslagna på invånare 0-64 år och är cirka 8 800 :- och placerar kommunen i ”mittfältet”. Det finns en tydlig trend att staten via hårdare prövningar hos Försäkringskassan vältrar över ansvar och kostnader på kommunerna utan att kompensera ekonomiskt. Det beror inte på att behoven minskar utan enbart en hårdare prövning. De största kostnader inom området funktionshinder är för LSS-boende. Genomsnittskostnaden per plats och år (exklusive lokalkostnader) är i storleksordningen 700 tkr.

De senaste årens boendeprognoser för denna grupp är entydiga och visar på ett behov på cirka 80 - 100 platser fram till 2022 d.v.s. cirka 10 - 15 platser per år.

Förutom de ekonomiska aspekterna och finansieringsbehoven så kommer självklart personal- och kompetensförsörjningen för såväl äldreomsorgen som omsorgen om de funktionshindrade att vara en kritisk faktor.

Bilagor

Bilaga 1 – Målstyrning för Österåkers kommun

Målstyrning för Österåkers kommun

Värdegrund: Delaktighet, dialog, mångfald samt öppenhet.

Bilaga I

Kommunfullmäktiges inriktningsmål	Resultatmål Vård- och omsorgsnämnd	Nuläge	Styrtalet målvärdi	Period	Mått metod	Kommentar delårsboks lut 2016
Invanorna ska uppleva en professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service: Indikator (NKI i medborgarundersökning) Indikator (SBA:s NKI-undersökning)	Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka	45 (2013)	plus 10%	2016-18	Undersökning	Resultat i undersökning 2015 är 47. Omfattar inte socialtjänst.
Österåker ska ha en ekonomi i balans:	Finansiering av alla beslut med ekonomisk bärning ska tydliggöras	neg 9,7mkr (2015) 100%	0% avvikelse 100%	2016-18 2016-18	Statistik Månadsuppföljning	Pågår, redovisas helår. Pågår, redovisas helår.
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet:	Samarbetet mellan socialtjänsten och skolan ska förbättras	1 st	5 st	2016-18	Statistik	Pågår, redovisas helår.
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning Indikator (NKI hemtjänst) Indikator (NKI äldreboende) Indikator (Brukarenkäter inom funktionshinder)	Andelen omsorgstagare, som är nöjda ska öka	89% 85% 64-87%	plus 1 % plus 1 % plus 1 %	2016-18 2016-18 2016-18	Statistik Statistik Undersökning i verksamheter	Index 90 (undersökning 2015). Index 85 (undersökning 2015). Pågår, redovisas helår.
Österåker ska ha en trygg miljö:	Personer som är utsatta för våld i nära relationer, ska erbjudas stöd och hjälp	10 st	8 st		Statistik	6 st för perioden 160101-060831
Indikator (genomförda utbildningar i våld)						

SIP (samordnad individuell plan för enskilda personer)

BUSSAM (Barn och unga med behov av särskilt stöd samverkan)

Vård- och omsorgsnämndens egna indikatorer	Resultatmål	antal aktiviteter, genomförd analys	Statistik
Indikator (genomförd analys av behoven)	Äldre personer med missbruk ska erbjudas stöd till ett värdigt liv		Statistik
			Analys ej genomförd.

6.

Beställningar till Produktionsförvaltningen

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-09-15
Dnr VON 2016/0071

Förlängning av beställning av korttidsvistelse, korttidstillsyn och kontaktperson

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Förlänga beställning av tjänsterna korttidsvistelse, korttidstillsyn och kontaktperson från och med 2016-04-01 till och med 2017-03-31.

Bakgrund

Enligt styrmodellen i Österåkers kommun ska Vård- och omsorgsnämnden lämna beställningar till Produktionsstyrelsen avseende de verksamheter inom vård- och omsorgsområdet där Produktionsstyrelsen ansvarar för driften. Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sammanträde 2012-11-20 att beställa tjänsterna korttidsvistelse, korttidstillsyn och kontaktperson för personer med funktionsnedsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Beställningen gällde från 2013-07-01 till och med 2016-03-31 med möjlighet till ett års förlängning.

Förvaltningens slutsatser

Förvaltningen föreslår Vård- och omsorgsnämnden att förlänga beställningen av korttidsvistelse, korttidstillsyn och kontaktperson för personer med funktionsnedsättning enligt LSS med ett år. Beställningen gäller då till och med 2017-03-31. Förvaltningen avser att återkomma till nämnden med förslag på ny beställning.

Expedieras

Produktionsstyrelsen

Anders Lindblad
Socialchef

Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-09-15

Dnr VON 2016/0070

Förlängning av beställning tillhandahållande av vikarie, personlig assistans

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Förlänga beställning av tjänsten tillhandahållande av vikarie vid sjukdom hos ordinarie personlig assistent från och med 2016-04-01 till och med 2017-03-31.

Bakgrund

Enligt styrmodellen i Österåkers kommun ska Vård- och omsorgsnämnden lämna beställningar till Produktionsstyrelsen avseende de verksamheter inom vård- och omsorgsområdet där Produktionsstyrelsen ansvarar för driften. Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sammanträde 2012-12-18 att beställa tjänsten tillhandahållande av vikarie vid sjukdom hos ordinarie personlig assistent. Beställningen gällde från 2013-04-01 och i tre år fram med möjlighet till ett års förlängning.

Förvaltningens slutsatser

Förvaltningen föreslår Vård- och omsorgsnämnden att förlänga beställningen av tillhandahållande av vikarie vid sjukdom hos ordinarie personlig assistent med ett år. Beställningen gäller då till och med 2017-03-31.

Expedieras

Produktionsstyrelsen

Anders Lindblad
Socialchef

Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-09-15

Dnr VON 2016/0072

Förlängning av beställning av bostad med särskild service för vuxna med funktionsnedsättning

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Förlänga beställning av tjänsten bostad med särskild service för vuxna med funktionsnedsättning från och med 2016-04-01 till och med 2017-03-31.

Bakgrund

Enligt styrmodellen i Österåkers kommun ska Vård- och omsorgsnämnden lämna beställningar till Produktionsstyrelsen avseende de verksamheter inom vård- och omsorgsområdet där Produktionsstyrelsen ansvarar för driften. Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sammanträde 2013-01-29 att beställa bostad med särskild service för vuxna med funktionsnedsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Beställningen gällde från 2013-04-01 och i tre år fram med möjlighet till ett års förlängning.

Förvaltningens slutsatser

Förvaltningen föreslår Vård- och omsorgsnämnden att förlänga beställningen bostad med särskild service för vuxna med funktionsnedsättning enligt LSS med ett år. Beställningen gäller då till och med 2017-03-31. Förvaltningen avser att återkomma till nämnden med förslag på ny beställning.

Expedieras

Produktionsstyrelsen

Anders Lindblad
Socialchef

Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-09-15

Dnr VON 2016/0073

Förlängning av beställning av Ruffen, boendestöd och kontaktperson för personer med psykisk funktionsnedsättning

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Förlänga beställning av tjänsterna Ruffen, boendestöd och kontaktperson för personer med psykisk funktionsnedsättning från och med 2016-04-01 till och med 2017-03-31.

Bakgrund

Enligt styrmodellen i Österåkers kommun ska Vård- och omsorgsnämnden lämna beställningar till Produktionsstyrelsen avseende de verksamheter inom vård- och omsorgsområdet där Produktionsstyrelsen ansvarar för driften. Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sammanträde 2013-03-26 att beställa tjänsterna Ruffen, boendestöd och kontaktperson enligt socialtjänstlagen, SoL, för personer med psykisk funktionsnedsättning. Beställningen gällde från 2013-07-01 till och med 2016-03-31 med möjlighet till ett års förlängning.

Förvaltningens slutsatser

Förvaltningen föreslår Vård- och omsorgsnämnden att förlänga beställningen för Ruffen, boendestöd och kontaktperson enligt SoL för personer med psykisk funktionsnedsättning med ett år. Beställningen gäller då till och med 2017-03-31. Förvaltningen avser att återkomma till nämnden med förslag på ny beställning.

Expedieras

Produktionsstyrelsen

Anders Lindblad
Socialchef

Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-09-12

Dnr VON 2016/0069

Förlängning av driftentreprenad Skogstäppan

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Förlänga avtalet mellan Nytida AB och Österåkers kommun för drift av bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning vid Skogstäppan med tre år till och med 2019-09-30
2. Paragrafen föreslås omedelbart justerad

Bakgrund

Avtalstiden för Skogstäppan, bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning, är 2013-10-01 – 2016-09-30. Upphandlingen är genomförd enligt lag om offentlig upphandling som en så kallad driftentreprenad. Det finns en möjlighet att förlänga avtalet med tre år.

Förvaltningens slutsatser

Mot bakgrund av att Nytida AB under den tid företaget har varit ansvarigt för driften av verksamheten har skött uppdraget på ett tillfredsställande sätt föreslår förvaltningen att Vård- och omsorgsnämnden beslutar att förlänga avtalet med de tre år som avtalet medger. Avtalslut blir då 2019-09-30.

Expedieras

Nytida AB

Upphandlingsenheten Österåkers kommun

Anders Lindblad
Socialchef

Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

7.

Tillägg och komplettering till Vård- och
omsorgsnämndens budget 2017,
plan 2018-2019

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-09-15

Dnr VON 2016/0060

Tillägg samt komplettering av Vård- och omsorgsnämndens budget 2017, plan 2018-2019

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Godkänna uppdaterad målbilaga till Vård- och omsorgsnämndens budget 2017, plan 2018-2019
2. Godkänna boendeprognois till Vård- och omsorgsnämndens budget 2017, plan 2018-2019
3. Överlämna uppdaterade målbilaga samt boendeprognois till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden fattade vid sammanträde 2016-08-30 beslut om budget 2017, plan 2018-2019.

Förvaltningens slutsatser

I budgetmaterialet 2017, plan 2018-2019 framgick att det skulle ske en översyn och eventuell revidering av resultatmål. Den revideringen är nu gjord och bilagan med mål är kompletterad med de mål som Kommunfullmäktige har fattat beslut om ska styra nämndernas arbete, se bilaga 1.

Budget 2017, plan 2018-2019 har också kompletterats med en uppdaterad boendeprognois som beskriver Vård- och omsorgsnämndens nuvarande situation och kommande behov vad gäller biståndsbeslutade bostäder för nämndens målgrupper, se bilaga 2.

Bilagor

1. Målbilaga VON budget 2017, daterad 2016-09-15
2. Boendeprognois VON budget 2017, daterad 2016-09-15

Anders Lindblad
Socialchef

Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

Målstyrning för Österåkers kommun

Värdegrund: Delaktighet, dialog, mångfald samt öppenhet.

2016-09-15

Resultatmål	Vård- och omsorgsnämnd	Nuläge	Styrtal målnivå	Period	Mätmetod
1. Invånarna ska uppleva en professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service: Indikator (NKI i medborgarundersökning)	Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka	47 (2015)	plus 5	2017-19	Undersökning
2. Österåker ska ha en ekonomi i balans: Indikator (Fortsatt god ekonomisk hushållning) Indikator (Fästställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse)	Finansiering av alla beslut med ekonomisk bäring ska tydliggöras	neg 9,7 mkr (2015) 100%	0% avvikelse 100%	2017-19 2017-19	Statistik Månadsuppföljning
3. Österåker ska vara bästa skolkommun i länet: Indikator (Antal samordnade individuella planer där skolan deltar)	Samarbetet mellan socialtjänsten och skolan ska förbättras	1 st	5 st	2017-19	Statistik
4. Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning Indikator (NKI hemtjänst) Indikator (NKI äldreboende) Indikator (Brukarenkäter inom funktionshinder)	Andelen omsorgsgare, som är nöjda ska öka	90 (2015) 85 (2015) i.u.	plus 1 plus 1	2017-19 2017-19 2017-19	Statistik Statistik Statistik
5. Österåker ska ha en trygg miljö Indikator (genomförda utbildningar i våld)	Personer som är utsatta för våld i nära relationer, ska erbjudas stöd och hjälp	10 st	8 st		Statistik
6. Österåker skall sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka Indikator: Andel verksamheter som har en handlingsplan	Senast 2018 har omsorgsverksamheter (dagtid*) i kommunen inventerat material och utrustning samt utarbetat en handlingsplan för hur farliga ämnen kan fasas ut.	i.u.	100%	2017-19	Verksamhetsberättelse

dagtid* avser verksamheter inom daglig verksamhet, sysselsättning, dagverksamhet samt öppna träffpunkter och liknande

7. Stark och balanserad tillväxt - Tillväxten skall vara ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar											Statistik ej verkställda beslut
			Tillgång till bostäder för vård- och omsorgsnämndens målgrupper för att täcka behovet		i.u.		100%	2017-19			
Indikator: Andel kunder som får beslut om bostad verkställda inom tre månader											

Vård- och omsorgsnämndens egna indikatorer			Resultatmål								
Indikator (genomförd analys av behoven)			Äldre personer med missbruk ska erbjudas stöd till ett värdigt liv			i.u.	antal aktiviteter, genomförd analys				Statistik

Datum: 2016-09-19

Boendeprognos till Vård- och omsorgsnämndens budget 2017, plan 2018-2019

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden har upprättat en boendeprognos där olika målgruppers behov av bostäder redovisas. Den senaste prognosen upprättades 2013 (VON 2013/0070). Detta är en uppdatering av uppgifterna i den.

Sammanfattning

Äldre

Behovet av platser i permanent särskilt boende inom kommunen bedöms vara tillgodosett från och med nu och under de kommande åren. Det finns flera pågående projekt vilka kommer att öka tillgången till platser och det totala antalet platser beräknas överstiga Österåkers kommuns behov även med en viss marginal för utförare inom LOV-systemet (utan volymgarantier) kan sälja till andra kommuner.

Psykisk funktionsnedsättning

Behovet av boende för personer med psykisk funktionsnedsättning kan tillgodoses genom köp av extern verksamhet (HVB) eller genom att ha verksamhet i kommunen. Det skulle behövas ytterligare en boendeform inom kommunen dels för att minska behovet av antal köpta HVB-platser och dels för att ge ett bättre stöd till de som bor i ordinärt boende idag men utan en fungerande helhetslösning. Utredning av möjligt projekt för ett boende pågår.

LSS

Det finns och kommer att fortsätta finnas ett underskott på bostäder med särskild service för vuxna enligt LSS. De projekt som pågår, nybyggnationer och upphandlingar, kommer inte att täcka behoven under de närmaste åren. Vård- och omsorgsnämnden kommer att vara hänvisad till att köpa platser av externa utförare. Det finns osäkerhet i uppskattningen av det framtida behovet.

Bostäder för äldre

I prognosen 2013 påvisades kommande behov av särskilt boende för äldre:

Tabell A, Prognos för behov av särskilt boende för äldre

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal beslut	232	241	247	258	269	283	297	311	327	346
Ökning per år		9	6	11	11	14	14	14	16	19
Ackumulerad ökn		9	15	6	37	51	65	79	95	114

Befolkningsprognosen som finns till grund för antagandet om antalet beslut har inte förändrats nämnvärt i grupperna 65-79 och 80- år och äldre. Det fanns 230 beslut om särskilt boende för äldre den 1 juli 2016 vilket är lika många som för ett år sedan. I jämförelse med prognosen synes det faktiska behovet vara ett trettiotal platser lägre. Utvecklingen på ett par års sikt får påvisa om det är ett trendbrott eller om det är en tillfällig förändring. I tidigare prognoser har utvecklingen varit stabil i relation till befolkningsutvecklingen.

Det underskott på platser som fanns vid boendeprognosens upprättande har, vilket då antogs, försvunnit då det tillkommit ett nytt boende med avtal enligt LOV (Förenade Cares Muskötvägen). De andra projekt (Attendo i Skånsta och Humana på Norrgårdshöjden) som då projekterades kommer med stor säkerhet att färdigställas under 2018. I och med det bedöms behovet av platser vara mer än tillgodosett inom kommunen. Den risk som finns är dock att platser säljs av LOV-utförare till andra kommuner istället för till Österåkers kommun, men det finns marginal mellan det antagna behovet och antal förmodade platser för att klara detta.

Det finns ett ytterligare särskilt boende inom kommunen, Smedbygården, som drivs av Redolaris och som valt att ingå i valfrihetssystemet enligt LOV. Boendet har 56 platser och man har boende från flera kommuner.

Projektering pågår också för ett särskilt boende på Ljusterö som kan stå klart 2018, där Österåkers kommun är beställare.

Förutsatt genomförandet av dessa projekt kommer tillgången till platser att se ut som följande:

Särskilt boende för äldre

	2010	2013	2015	2017	2019
Beslut om särskilt boende	196	232	229	269*	297*
Tillgång till platser via entreprenad eller egen regi	168	168	168	168	178
Antal platser inom kommunens gräns med LOV-utförare	168	168	228	268	318
Köpta enstaka platser (ej entreprenad/egen regi)	32	41	54	101*	119*
Ej verkställda beslut	7	33	6	-	-

*Baserat på boendeprognos 2013, dvs. med förutsättningen att antal beslut om SÄBO fortsätter öka i den takt som innan 2015

En analys av möjligheten att omvandla vissa platser på entreprenad drivna Enebacken till korttidsplatser pågår. Om detta blir verklighet kommer det att röra sig om 9 eller 18 platser. Antalet personer med beslut om korttidsplats eller växelvård uppgår den 1 juli 2016 till 31 personer vilket är ett fyrtiotal färre än för ett år sedan. Den utökade tillgången till permanent särskilt boende har påverkat behovet.

Inom kommunen finns tre trygghetsboenden med sammanlagt ca 150 lägenheter. Vård- och omsorgsnämnden beslutade inför budget 2016 om ett system för att stimulera olika aktörer att starta trygghetsboenden (bilaga 10 i budgetmaterialet). Detta kan leda till att behovet av särskilt boende för den enskilde skjuts upp då en bostad i ett trygghetsboende ska vara modern och anpassad efter olika behov av service.

Psykisk funktionsnedsättning

I kommunen finns två boendeformer för målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning. Det ena är en servicebostad enligt LSS med 8 platser och den andra är en gruppboende enligt SoL med 7 platser. Utöver det köper Vård- och omsorgsnämnden heldygnsvård i hem för vård och boende, HVB.

Prognosen för antalet placeringar i HVB för 2016 är 25 på helårsbasis. Antal personer i målgruppen med boendestöd (personalsstöd i ordinärt boende) var 100 sista augusti 2016, ett antal som varit tämligen stabilt de senaste två åren.

Behovet av bostäder som påtalats i tidigare prognoser kvarstår:

Faktisk situation 2016			Framtida behov till 2022				
	År	2106	År	2016	2018	2020	2022
LSS servicebostad		8	LSS servicebostad	8	8	8	8
SoL gruppboende		7	SoL gruppboende	7	7	7	7
HVB-placeringar		25	HVB-placeringar	25	20	15	15
			Ny servicebostad	--	10	15	17

Behov finns framförallt av servicebostadsliknande boende (trapphusboende). Detta för att minska antalet köpta platser och för att fånga upp eventuella behov hos de som idag bor i ordinärt boende med boendestöd. På så vis kan framtida kostnader minskas. En servicebostad innehåller lämpligen max tio lägenheter, blir det fler delas den med fördel upp i två servicebostäder med separata gemensamhetsytor och personalgrupper.

Att ha en servicebostad LSS för personer med psykisk funktionsnedsättning (Malvavägen) är inte en optimal stödform, det kan finnas anledning att utreda hur stödet till de boende där kan ges på bästa sätt vad gäller vilken lagstiftning som ska styra.

Kommunstyrelsen har givit Vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att tillsammans med Armada Fastighets AB undersöka förutsättningarna för att bygga bostäder för målgruppen. Det förslag som tidigare undersöktes var inte möjligt att genomföra, nu ska ytterligare möjligheter undersökas.

Funktionsnedsättning LSS

Den 31 augusti 2016 fanns 123 personer i gruppboende eller servicebostad (exklusive Malvavägen), varav 86 i kommunens regi och 37 hos externa utförare (innefattande 14 platser i entreprenader och 23 så kallade enstaka platser). Utöver det fanns 4 personer i särskilt anpassad bostad (tillhandahållen av Vård- och omsorgsnämnden men utan fast personalstöd). Den

30 juni 2016 rapporterades 7 personer som har beslut om bostad enligt LSS som ej fått dem verkställda.

Antal personer som tillhör LSS personkrets men som har insatsen boendestöd enligt SoL har ökat från 12 den 1 januari 2013 till 36 den 31 augusti 2016. Samtliga kunder har tillkommit efter 2010. Det går att anta att flera i den gruppen skulle ha ansökt om bostad med särskild service om inte boendestöd funnits som ett alternativ.

Prognosen för åren mellan 2016 till 2022 ser ut som följande:

Faktisk situation 2016		Framtida behov till 2022					
	År	2016	År	2016*	2018	2020	2022
LSS gruppboestad		72	LSS gruppboestad	72	78	84	90
LSS serviceboestad		58	LSS serviceboestad	58	78	98	108
Totalt		130	Totalt	130	156	182	198
<i>Varav kommunens regi</i>		<i>86</i>	<i>*Notera att detta år innehåller sju ej verkställda beslut</i>				
<i>Varav entreprenader</i>		<i>14</i>					
<i>Varav enstaka platser</i>		<i>23</i>					
<i>Varav ej verkställda</i>		<i>7</i>					

Siffrorna påvisar ett kraftigt underskott vad gäller antalet tillgängliga platser. Inklusiva de sju ej verkställda besluten 31 augusti 2016 behöver 82 platser tillkomma under åren fram till 2022. Prognosen har skrivits ner något jämfört med tidigare, då den förväntade ökningen av antal beslut om boende inte varit så hög som prognosticerades mellan åren 2013 och 2016. Vård- och omsorgsnämnden är i dagsläget och kommer i fortsättningen att vara hänvisad till att köpa platser av externa utförare om den egna tillgången till platser inte ökas på annat sätt.

Det råder viss osäkerhet i uppskattningen av framtida behov då många faktorer spelar in utöver befolkningsutveckling. Exempel är diagnostisering, bostadsmarknadens läge och enskildas tendenser att söka stöd. En kvarstående komplikation är att det finns platser i befintliga gruppboestäder som kan stå oanvända då de inte svarar mot enskildas behov.

I två nybyggnadsprojekt (Söraplanen och Norrgårdshöjden) som Armada genomför finns det möjligheter att få tillgång till motsvarande två serviceboestäder (tidigast 2017 respektive 2018), uppskattningsvis 12-16 platser.

Det finns intresse på marknaden hos byggherrar och privata utförare att bygga och driva LSS-boestäder. Detta är positivt för utbudet, men det finns två huvudsakliga komplikationer med det förfarings sättet. En är att kommunen inte får köpa verksamhet och platser utan föregående upphandling. En annan är att även då upphandling är gjord blir avtalen tidsbegränsade, nästan alltid med en kortare avtalstid än det faktiska behovet hos den enskilde som bor i verksamheten. En upphandling pågår gemensamt med andra nordostkommuner om köp av platser i LSS-boestad. Denna upphandling är enbart avsedd att täcka kompletterande behov (enstaka platser).

8.

Bårtransport

Tjänsteutlåtande

Biståndsenheten

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-08-29

Dnr VON 2016/0062

Avgift för bårtransport

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att Vård- och omsorgsnämnden ska ta bort egenavgiften för bårtransport i verksamheter där kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslut

1. Kostnad för bårtransport av avliden i verksamheter där kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar debiteras inte av dödsboet.
2. Kostnaden ska ingå i utförarens ersättning och regleras i tilläggavtal.
3. Besluten gäller fr.o.m. 2017-01-01.

Bakgrund

Kommunen har sedan ädelreformen 1992 hälso- och sjukvårdsansvar i särskilt boende för äldre och dagverksamhet och sedan 2015 även i bostad med särskild service och daglig verksamhet enligt LSS. I hälso- och sjukvårdsansvaret ingår omhändertagande av avliden fram till dess att kroppen kan kistläggas. Avlidna i Österåkers kommuns verksamheter enligt ovan förvaras i väntan på begravning i kylrummet på Enebackens särskilda boende. Den avlidne ska transporteras från sitt boende till kylrummet under värdiga former.

Transport av avlidna från andra boenden än Enebacken utförs av entreprenör för transport av avlidna, vars tjänster upphandlats enligt LOU. Kostnaden för transporten varierar mellan 1 366 kr och 2 666 kr, beroende på vilken dag och vilken tid hämtningen sker. Kostnaden debiteras, i enlighet med Österåkers kommuns riktlinjer för avgiftshandläggning, dödsboet i efterhand. För avlidna på Enebacken uppstår ingen kostnad eftersom kylrummet är i samma hus. För personer som avlidit i ordinärt boende, på allmän plats eller på sjukhus ansvarar landstinget för bårtransporten och debiterar inte dödsboet.

En anhörig har framfört klagomål på att faktura på bårtransport tillsänts dödsboet flera månader efter dödsfallet och att information om denna kostnad inte lämnats i förväg. Den anhörige har överklagat detta till Förvaltningsrätten, som avvisat överklagandet med hänvisning till att det inte är ett myndighetsbeslut som går att överklaga varken enligt förvaltningslagen eller enligt kommunalagen.

Det är en känslig fråga om när information om kostnaden för bårtransport ska lämnas. Skriftlig information i samband med inflyttning till särskilt boende bedöms som något oetiskt, likaså att upplysa om detta i avgiftsbroschyren.

Tjänsteutlåtande

Vid en rundringning till några av kranskommunerna är det enbart Norrtälje kommun som debiterar dödsboet för bårtransporten. Vanligtvis regleras detta i avtalen med utförarna, som ansvarar för och bekostar bårtransporterna. Eftersom omhändertagande av avlidna ingår i utförarens hälso- och sjukvårdsansvar faller det sig naturligt att det ingår i uppdraget.

Utförarens ansvar

I Riktlinje, Transport och förvaring av avliden patient, antagen av Österåkers kommuns medicinskt ansvarig sjuksköterska 2016-06-02 anges att

Kommunen är sjukvårdshuvudman och ansvarig för omhändertagandet av personer som avlidit i de boenden eller verksamheter där kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar.

Utföraren övertar kommunens ansvar gällande detta ansvar.

Kostnadsansvaret nämns inte i riktlinjen. Underförstått omfattar ansvaret såväl utförande som kostnad. Detta bör förtydligas i avtal/beställningar. Ansvaret är reglerat i avtalet med Förenade Care för LOV-upphandlat särskilt boende och direktupphandlat korttidsboende på Muskötvägen. I LOV-avtalet anges att Förenade Care kan fakturera dödsboet, detta är dock inte preciserat i avtalet gällande korttidsboendet. Om egenavgiften tas bort, måste LOV-avtalet ändras avseende utförarens möjlighet att fakturera dödsboet.

I övriga avtal och beställning till produktionsförvaltningen är ansvaret för omhändertagande av avlidna inte förtydligat, utan anses ingå i hälso- och sjukvårdsansvaret. För bårtransporterna från Solskiftet och Vårdbo till Enebackens kylrum har Vård- och omsorgsnämnden ändå stått för kostnaden, vilket år 2015 var 46 300 kr.

Förvaltningens slutsatser

Förvaltningens bedömning är att valet av särskilt boende inte ska medföra olika kostnader för den enskildes dödsbo gällande bårtransport. Kostnaden för bårtransport bör ingå i utförarens ersättning och betalas därmed av verksamhetsutövaren vilket ska regleras i avtal. Det föreslås att Vård- och omsorgsnämnden fr.o.m. årsskiftet avstår från att fakturera dödsbon för bårtransport samt att ersättningen ska regleras i ett tilläggsavtal med utförarna.

Anders Lindblad
T.f. socialchef

Margot Franzén
Kvalitetssamordnare